

دانشکده فقه و حقوق مذاهب اسلامی

مقطع کارشناسی

1- فقه و حقوق امامیه

2- فقه و حقوق شافعی

3- فقه و حقوق حنفی

مقطع کارشناسی ارشد

1- فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی

2- فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی

3- فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی

رشته فقه و حقوق امامیه

در نگاهی فقهی، حقوق فراتر از روابط اشخاص با یکدیگر در جامعه است، انسان با هر چیزی که در ارتباط است از این ارتباط «حقی» به وجود می آید، همانند حقی که خدا بر انسان دارد و حقی که برای انسان در ارتباط با خدا به وجود می آید، حقی که انسان و طبیعت، انسان و جامعه، انسان ها با یکدیگر و انسان به خودش دارد، در فقه تبیین می شود و جایگاه دولت در اعمال و اجرای دستورات و الزامات شرعی و مراقبت از انسان، جامعه و طبیعت بیان می شود. بر این اساس فقه در رشته های مختلف حقوقی از قبیل حقوق عمومی، حقوق خصوصی، حقوق جزا، حقوق تجارت، حقوق بین الملل دیدگاه و نظر دارد.

همان گونه که مکتب ها و سیستم های متعدد حقوقی در دنیا وجود دارد، در حقوق اسلامی نیز مکتب های متعدد وجود دارد که عبارتند از: فقه و حقوق امامیه، فقه و حقوق حنفیه، فقه و حقوق شافعیه، فقه و حقوق مالکیه، فقه و حقوق زیدیه، فقه و حقوق حنبلیه که در کلیات، مبانی و فروع دارای مشترکات و اختلافات هستند که در فراگیری رشته های فقهی دانسته می شود.

توانایی لازم

با فراگیری فقه نه تنها قدرت استنباط به دست می آید ، بلکه قدرت تطبیق نیز به وجود می آید که فراگیرنده موفق می شود تا در عرصه های زندگی حقوقی ، فعالیت کند و با به دست آوردن قدرت استدلال و مسلط شدن به ادبیات حقوقی ، دیدگاه حقوقی خودش را با تبحر اظهار و مخاطب را قانع کند و به علت فراگیری دانش اصول خلاقیت ذهنی خودش را رشد دهد که در موفقیت و حقوقدان و فقیه شدن بسیار موثر است.

موقعیت شغلی

هم اکنون به دلیل وجود جهت شرعی در مراکز قضایی و حقوقی ، فارغ التحصیلان رشته های فقه و حقوق امکان جذب شدن در دستگاه قضایی را دارند و می توانند با نیل به شغل وکالت ، مشاوره حقوقی و سردفتری به فعالیت بپردازند . امکان آن که مشاور مذهبی در مراکز مشاوره و راهنمایی بشوند نیز، وجود دارد . با ارتقاء تحصیلی می توانند استاد دانشگاه در رشته های فقه و حقوق و معارف اسلامی شوند ، در آموزش و پرورش جذب شوند ، به عنوان محقق در مراکز تحقیقاتی فعالیت کنند ، به فعالیت های فرهنگی در داخل و خارج بپردازند که در حقیقت جامع امتیازات رشته های حقوق و معارف اسلامی است . موفقیت شغلی منوط به موفقیت و پیشرفت تحصیلی است . صرف کسب مدرک عامل موفقیت نیست . رسیدن به لیسانس ممکن است ، اما پیشرفت تحصیلی به تحمل زحمت و سعی و تلاش بستگی دارد .

رشته فقه و حقوق شافعی

از نظر تاریخی ، مذهب شافعی یکی از با سابقه ترین و ریشه دارترین مذاهب فقهی ایران است . شخصیت های بزرگ ، فرهنگ ساز و تأثیر گذاری چون امام الحرمین جوینی ، فخر رازی ، امام محمد غزالی ، خواجه نظام الملک ، شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی ، خواجه حافظ شیرازی ، ابواسحاق اسفراینی ، ابواسحاق شیرازی ، ابن حاجب شهرزوری ، همگی ایرانی و شافعی مذهب بوده اند .

تحصیل و تدریس فقه شافعی در ایران از دیرباز جایگاه ممتاز و والایی داشته است . مدارس نظامیه که نقش بسزایی در شکوفایی علوم اسلامی داشته اند ، به دست دانشمندان شافعی تأسیس و اداره شده است و حاصل آن پرورش هزاران عالم در زمینه های مختلف بوده است . تسامح و تیسیر، دعوت به همدلی و وفاق و توصیه به اجتناب از اختلاف ، به عنوان یکی از مبانی اولیه و غالب برفتاری و اجتهادات مذهب شافعی به شمار می رود امری که پایداری مذهب شافعی و تحسین دانشمندان سایر مذاهب را به دنبال داشته است .

در ارتباط با سابقه نوین دانشگاهی در عصر حاضر باید گفت که از سال 1329 هجری شمسی در اثر تلاش « دارالتقریب » و همزمان با تأسیس کرسی فقه جعفری در دانشگاه الأزهر مصر ، در دانشگاه تهران نیز کرسی فقه شافعی و حنفی ایجاد شده است .

پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز مطابق قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ، مذهب شافعی به عنوان یکی از مذاهب معتبر، به رسمیت شناخته شده و بر همین اساس پیروان این مذهب در انجام آداب دینی مطابق مذهب خود آزاد هستند و حق دارند مسائل و احکام فقهی خود را مطابق مذهب خویش بیاموزند .

در این راستا گروه فقه شافعی دانشگاه تهران از سال 1369 هجری شمس و دانشگاه مذاهب اسلامی از سال 1375 اقدام به پذیرش دانشجو کرده اند .

رشته فقه و حقوق شافعی دانشگاه مذاهب اسلامی که پیش از این ، عنوان رشته فقه شافعی را بر خود داشت و بنا به تقاضای دانشجویان و به منظور کاربردی کردن آن و تسهیل در اشتغال فارغ التحصیلان این رشته پس از ایجاد تغییراتی در برنامه آموزشی و افزودن واحدهای حقوقی به برنامه درسی آن به عنوان جدید تغییر نام یافت ، همزمان با تأسیس دانشگاه مذاهب اسلامی و همراه با پذیرش اولین دوره دانشجویان ، هر سال پذیرای جمعی از دانشجویان مستعد ، زبده و علاقه مند از اقصی نقاط کشور است تا ضمن آشنایی با احکام فقهی مذهب خود به شیوه دانشگاهی ، با اخذ مدرک رسمی مورد تأیید وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری زمینه اشتغال آن ها در یکی از ادارات و مراکز دولتی و غیر دولتی فراهم آید .

دروس پایه و تخصصی

دروس پایه این رشته که غالباً دروس مشترک سایر رشته های دانشگاه مذاهب اسلامی است در مجموع 56 واحد درسی است که زمینه فراگیری صرف و نحو ، بلاغت عربی مهارت های ترجمه از عربی به فارسی و بالعکس ، مکالمه به زبان عربی ، تجوید و آواشناسی ، منطق ، فلسفه ، کلام ، تفسیر قرآن ، تاریخ اسلام ، وضعیت سیاسی - اجتماعی مسلمانان در عصر حاضر و پراکندگی جغرافیایی آنها در جهان ، فرهنگ تقریب ، آشنایی با ادیان و روش تحقیق را با روشهای علمی و دانشگاهی و با بهره گیری از تجارب موفق حوزوی برای دانشجویان فراهم می کند . دروس تخصصی این رشته نیز مشتمل بر 69 واحد درسی در زمینه های فقه ، اصول فقه ، قواعد فقه ، تاریخ فقه و فقهاء ، آیات الأحکام ، علم حدیث ، حقوق جزای عمومی ، حقوق جزای اختصاصی ، حقوق تجارت ، حقوق خانواده ، آئین دادرسی ، حقوق بین الملل اسلام و حقوق تطبیقی است که توسط اساتید مجرب تدریس می شود .

بسترهای آموزش

دروس این رشته به تناسب درس ممکن است به صورت تئوری یا تئوری - عملی ارائه شود . در دروسی همانند روش تحقیق ، برخی از واحدهای زبان عربی و انگلیسی و تربیت بدنی در کنار آموزشهای تئوری در کلاس ، مهارت های عملی آنها نیز در کتابخانه ها ، لابراتورهای زبان ، سالن های ورزش و ... به دانشجویان آموخته می شود . علاوه بر این برخی از اطلاعات مورد نیاز دانشجویان ضمن مسافرت های علمی یا از طریق دایر کردن کارگاههای تخصصی توسط متخصصان علوم مربوطه همانند کارگاه رؤیت هلال ، بازدید از رصد خانه و ... به آنها آموزش داده می شود . بازدید از مراکز مهم علمی - تحقیقاتی و کتابخانه های معتبر به منظور فراگیری عملی روش تحقیق و تألیف ، بازدید از مراکز نگهداری نسخ خطی برای آموختن اصول و فنون نگهداری نسخ خطی و روشهای تصحیح ، تعلیق و چاپ آنها ، بازدید از دادگستری ها برای آموزش فنون و روشهای داوری و محاکمه ، بازدید از مراکز پزشکی قانونی به منظور یادگیری نحوه تعیین دیه و خسارات ناشی از جنایات و صدمات و جراحات وارده بر اعضاء و جوارح بدن و . . . از جمله مواردی است که در برنامه های آتی گروه قرار گیرد .

زمینه های تبحر فارغ التحصیلان

دانش آموختگان این رشته به طور عام در علوم اسلامی و به طور خاص در زمینه احکام اسلامی تبحر می یابند . در واقع می توان گفت که فارغ التحصیلان این رشته علاوه بر آشنایی با زبان انگلیسی می توانند در زبان عربی در حد فهم متن ، مکالمه و ترجمه ، صاحب مهارت شوند ، اما عمده مهارت آن ها در زمینه فقه ، اصول فقه و حقوق اسلامی خواهد بود . آنان می توانند در مسائل قضایی و حقوقی ، احکام شرعی مربوط به عبادات و معاملات ، امور مربوط به مسائل خانواده چون نکاح ، رضاع ، طلاق و غیره اظهار نظر کنند .

کیفیت ادامه تحصیل

خوشبختانه امکان ادامه تحصیل برای دانشجویان این رشته تا آخرین مقطع (دکتری) در داخل کشور وجود دارد . هم اکنون دانشگاه تهران در مقطع تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکتری) ، دانشگاه مذاهب اسلامی در مقطع کارشناسی ارشد در رشته فقه مقارن و حقوق اسلامی و دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران در مقطع کارشناسی ارشد در رشته فقه شافعی دانشجویان می پذیرد . علاوه بر آن مقدمات ایجاد این رشته در مقطع دکتری تخصصی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران نیز فراهم شده است . دانشگاه کردستان هم ایجاد دوره کارشناسی ارشد این رشته را در برنامه های آینده خود قرار داده است . ادامه تحصیل در این رشته در اکثر قریب به اتفاق کشورهای اسلامی نیز تا مقطع دکتری امکان پذیر است . مدرک بسیاری از دانشگاه های کشورهای اسلامی هم توسط وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری مورد ارزیابی و پذیرش قرار گرفته است . بنابراین علاقه مندان به ادامه تحصیل در کشورهای خارجی می توانند با اخذ مدرک از دانشگاه های معتبر آن کشورها ، دغدغه ای برای ارزیابی مدارک خود

در ایران نداشته باشند .

چشم انداز و آتیه شغلی فارغ التحصیلان

از آنجایی که مدت زیادی از فارغ التحصیل شدن دانشجویان این رشته نمی گذرد دآوری در مورد وضعیت شغلی آن ها کمی زود است . اما در همین مدت زمان اندک می توان گفت که توانسته اند جایگاه شغلی خوبی برای خود بیابند، طوری که بسیاری از آن ها در دوره های کارشناسی ارشد و دکتری پذیرفته شده اند و این نوید بخش آتیه شغلی خوبی برای آنان است . حتی تعدادی از آن ها هم اکنون در دانشگاه ها مشغول به تدریس اند . گروهی نیز به خاطر حسن سلوک و پس از اثبات لیاقت و توانایی تخصصی خود در مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی و دانشگاه مذاهب اسلامی دعوت به کار شده اند . دانشگاه مذاهب اسلامی هم برای جذب اعضای هیأت علمی ، اولویت را به فارغ التحصیلان همین دانشگاه داده است . برخی نیز در ادارات دیگری چون آموزش و پرورش ، کمیته امداد و . . . به کار اشتغال دارند . امکان جذب و به کارگیری فارغ التحصیلان این رشته در دادگستری ، دفاتر ثبت اسناد و املاک ، دفاتر ازدواج و طلاق ، کانون وکلای دادگستری ، مشاوران حقوقی و . . . فراهم است و به طور کلی می توان گفت که درصد جذب فارغ التحصیلان این رشته در بازار کار بهتر از رشته های مشابه بوده است .

اساتید

خوشبختانه عمده افرادی که در رشته فقه و حقوق شافعی دانشگاه مذاهب اسلامی در حال تدریس هستند ، از اساتید شناخته شده و برجسته حوزه و دانشگاه در زمینه فقه شافعی هستند . گروه در تلاش است تا بتواند اساتید متخصص دیگری را برای تدریس در دانشگاه دعوت و از تجارب علمی آن ها استفاده کند .

کیفیت دروس تخصصی ارائه شده

دانشگاه مذاهب اسلامی به دلیل نوپا بودن نتوانسته ، اعضای هیات علمی کافی را به صورت تمام وقت در اختیار داشته باشد ، اما همین مساله باعث شده است که با دعوت از استادان برجسته و موفق دانشگاه های معتبر، افتخار میزبانی آن ها را داشته باشد . در واقع تدریس دروس دانشگاه مذاهب اسلامی اکثراً بر عهده استادانی است که تجربه سال ها تدریس موفق را در دانشگاه های معتبر یا حوزه های علمیه داشته اند . طبیعی است اگر دانشجویان و مجموعه دانشگاه از عملکرد درسی هر یک از اساتید رضایت کافی نداشته باشند ، در ترم های بعد از آن ها دعوت به عمل نخواهد آمد و این حسن بزرگی است که در عمل موفقیت های بزرگی را برای دانشگاه به همراه داشته و باعث شده تا سطح کیفی دروس ارائه شده در این دانشگاه در اکثر موارد بالاتر از موارد مشابه در دانشگاه های دیگر باشد .

موفقیت فارغ التحصیلان رشته فقه شافعی در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری

خوشبختانه در سال های اخیر اکثرا رتبه های 1 و 2 کارشناسی ارشد رشته فقه شافعی دانشگاه تهران را فارغ التحصیلان دانشگاه مذاهب اسلامی کسب کرده اند و تعدادی نیز در مقطع دکتری این دانشگاه پذیرفته شده و هم اکنون فارغ التحصیل شده یا مشغول به تحصیل می باشند و این موفقیت بزرگی برای گروه فقه و حقوق شافعی دانشگاه مذاهب اسلامی به شمار می رود .

نظر به آن که تعداد فارغ التحصیلان رشته فقه و حقوق شافعی در کل کشور زیاد نیست و نیاز کشور به فارغ التحصیلان این رشته مرتفع نشده و بازار کار آنان اشباع نشده است ، امکان جذب آن ها ، بیش از سایر رشته های مشابه است . علاوه بر این به دلیل تعداد کم شرکت کنندگان ، امکان ادامه تحصیل آن ها در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری زیاد است . مضافاً اینکه کمبود فارغ التحصیلان رشته فقه شافعی در مقاطع تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکتری) امکان جذب آن ها را به عنوان اعضای هیأت علمی دانشگاه افزایش می دهد .

رشته فقه و حقوق حنفی

فقه حنفی جایگاه خاصی در جهان اهل سنت دارد . تقریباً پیروان این فقه در دنیا بیش از سایر مذاهب اند و اکثر حاکمان کشورها طبق فقه حنفی قضاوت می کنند . و در واقع می توان گفت که فقه حنفی از مدت ها قبل به رسمیت شناخته شده است . شایان ذکر است که در محاکم به این فقه بیشتر توجه شده و هم اکنون نیز در اکثر کشورها فقه حنفی حاکمیت دارد به این معنی که در محاکم طبق آن قضاوت می شود .

طبق گفته اکثر علما اولین کسی که از علمای متقدم درباره حقوق بین الملل کتاب نوشته محمد بن حسن شیبانی است که شاگرد امام ابوحنیفه است و کتاب های زیادی دارد . حال اینکه فقه حنفی از نظر رأی بسیار مشهور است (تفکر و تعقل) با بسیاری از قوانین امروزی نزدیکی تنگاتنگی دارد .

دروس پایه و تخصصی

در واقع دروس پایه این رشته با بقیه رشته های فقه و حقوق این دانشگاه تفاوتی ندارد . فقط تفاوت در ارائه دروس تخصصی است که در تدریس این دروس هم مسئله مهم استاد است .

کتاب هایی که ملاک هستند و استاد باید پیرامون آن ها مطالعه داشته باشد و آن ها را تدریس کند ، کتاب های بسیار ارزشمندی هستند مثلاً ملاک اصلی ما کتاب هدایه است که تقریباً در تمام حوزه های علمیه اهل سنت و در اکثر دانشگاه های فقه اهل سنت تدریس می شود ، این کتاب ملاک است . مضافاً اینکه

در این دانشگاه از کتاب های دیگری نیز استفاده می کنیم .

کتاب فقه الحنفی و ادله الفقه الحنفی فی صوبه جدید نیز از جمله کتاب هایی است که مورد استفاده قرار می گیرند ، اما در عین حال که این کتاب ها را ملاک قرار می دهیم ، سطر به سطر آن ها تدریس نمی شود . بلکه بسته به نیاز دانشجویان ، مقتضیات زمان و پسوند حقوقی که با این رشته ها لحاظ شده است ، مباحث مورد نیاز تدریس می شود . مثلاً کوشش شده اوزان و مقیاس هایی که در کتاب های گذشته مطرح شده و با مقیاس های موجود همخوانی ندارد با مقیاس روز بیان کنیم

زمینه های تبحر فارغ التحصیلان

فقه حنفی ذاتاً با قوانین امروزی نزدیکی دارد و در احوال شخصیه هیچ تفاوتی بین رشته هایی که در دانشگاه های معتبر کشور در رشته حقوق تدریس می شوند با فقه حنفیه مشاهده نمی شود . به جز قسمت عبادات که آن هم در یک ترم تدریس می شود . بقیه مباحث از قبیل معاملات و . . . در واقع با حقوق همخوانی دارد باید گفت که ، افرادی که این رشته را خوب بخوانند اگر بخواهند در رشته های حقوقی وارد شوند مهارت خاصی پیدا می کنند . همچنین آنها می توانند در آموزش و پرورش و در ثبت اسناد مشغول به کار شوند ، حتی اگر کسی بخواهد خود را جزو سلک روحانیت درآورد ، با چند سال اضافه تحصیل در حوزه می تواند روحانی شود .

کارشناسی فقه حنفی در کشور

در سطح کشور به جزء حوزه علمیه که مدرک آن هم زیاد رسمی نیست تنها همین دانشگاه است که تا سطح کارشناسی این رشته را ارائه می دهد .

کیفیت ادامه تحصیل

فعلاً سه رشته برای کارشناسی ارشد با عنوان فقه مقارن و حقوق اسلامی در دانشگاه مذاهب اسلامی در نظر گرفته شده است و دانشجوی پذیرش می کند و این مقطع هم مختص به یک رشته نیست . چون کار تحقیقاتی است و کار تحقیقاتی هم تکمیل نمی شود مگر با مطالعه . با ارائه فقه مقارن ، شخص می تواند از فقه شافعی ، فقه حنفی ، فقه مالکی و فقه جعفری آگاه شود . در واقع عالم کسی است که هم نظرات مذهب خود را بداند هم نظریات دیگران را با استدلال بفهمد . که این مسأله هم تنها در فقه مقارن میسر است .

دروس پایه

زبان و ادبیات فارسی ، فرهنگ تقریب ، جهان اسلام در عصر حاضر، منطق ، صرف و نحو، علوم بلاغی ، روش تحقیق ، زبان تخصصی ، آشنایی با علوم اسلامی ، آشنایی با ادیان ، تفسیر عمومی ، کلیات علم حقوق .

دروس تخصصی

فقه ، اصول فقه ، فقه مقارن ، اصول فقه مقارن ، حقوق تطبیقی ، حقوق جزای عمومی اسلام ، حقوق جزای اختصاصی اسلام ، آیین دادرسی در اسلام ، حقوق بین الملل اسلام ، قواعد فقه ، حقوق تجارت .

رشته فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی :

مقدمه:

دوره کارشناسی ارشد فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی مقطع مهم و حلقه اتصال دوره کارشناسی و دکتری در رشته های فقه و حقوق است و به عنوان دوره دوم تحصیلی دانشگاه مذاهب اسلامی با تأکید بر رعایت شیوه حوزوی، بر اساس نظام دانشگاهی برنامه ریزی شده است.

1- تعریف دوره فقه مقارن و حقوق اسلامی

یکی از رشته های علم فقه و حقوق اسلامی، علم الخلاف یا فقه مقارن است که فقهاء مذاهب اسلامی از قرنهای پیش آن را دنبال کرده و بر اساس قرآن و سنت و سایر ادله استنباط ابواب فقهی از فراگرفتن فقه و حقوق اسلامی مذهب خود با فقه و حقوق سایر مذاهب در دوره کارشناسی ارشد به صورت استدلالی و مقارن آشنا می شوند.

2 - اهمیت و ضرورت دوره

از آنجا که اساس حقوق و قوانین بیشتر کشورهای اسلامی ریشه در فقه اسلامی دارد، آموزش و فراگیری فقه مقارن و حقوق به غنای محتوایی حقوق کشورهای اسلامی کمک کرده و سبب پیشرفت آنها می شود و از این طریق گرایش به وحدت در جهان اسلام تعمیق یافته و راهبردی می شود. از سوی دیگر یکی از مهمترین عوامل تفرقه مسلمین، تعصب پیروان مکتبهای فقهی در اثر عدم آشنائی نسبت به آراء مذاهب دیگر و نشان دادن برداشتهای مجتهدین به جای اصل دین و شریعت است، از این رو برای رسیدن به تقریب و وحدت اسلامی لازم است که دانشجویان با شناخت فقه و حقوق مذاهب خود و آشنائی با فقه و حقوق سایر مذاهب دریابند که اسلام با تشویق مسلمانان به اجتهاد، عملاً عرصه را برای رأی و اندیشه بازگذاشته است و بر این اساس نباید برداشتهای فقهی فقهای یک مذهب تنها مبنای ارزیابی دین و شریعت تلقی کرد. و اختلاف اجتهادی نه تنها موجب عداوت و دشمنی پیروان مذاهب نسبت به یکدیگر نگردد، بلکه از طریق بررسی مقارن بر تفاهم و تقریب مذاهب بیافزاید.

3 - اهداف دوره

- (1) - ارتقاء سطح اطلاعات و بینش فقهی و حقوقی دوره های کارشناسی در زمینه فقه مذاهب اسلامی و حقوق کشور اسلامی و تقویت و استنباط و تجزیه و تحلیل مسائل فقهی و حقوقی آنان
- (2) - تربیت و تأمین نیروی انسانی متخصص در امور فقهی و حقوقی برای تبیین حکیمانانه نظام حقوقی اسلام و تدریس در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی، و تربیت محقق در زمینه فقه مقارن و حقوق
- (3) - جذب داوطلبان مطالعات تطبیقی در زمینه فقه اسلامی و حقوق کشورهای اسلامی
- (4) - تربیت قاضی و حقوقدانان اسلامی کارآمد جهت دفاع از حقوق مسلمین
- (5) - تربیت دانشجویان مستعد برای ورود به دوره دکتری رشته مربوطه
- (6) - سیاست های آموزشی و تربیتی
- (7) . شکوفائی روح تحقیق در دانشجویان با اختصاص درصدی از زمان آموزشی واحدها به کار تحقیقی
- (8) . پرهیز از انبوه خوانی بدون تحقیق در کلاس ها

(9). شناخت تحلیلی مطالب رشته مربوط

(10). ایجاد توانائی تدریس و تألیف

(11). ایجاد تخصص در یک رشته خاص

(12). نهادیه کردن فرهنگ تقریب مذاهب، اخلاق و معنویات در دانشجویان

4- طول و شکل دوره

1 - این دوره 32 واحد می باشد که در طول حداکثر چهار ترم متوالی سال تحصیلی ارائه می شود. (در هر نیم سال حداکثر 14 واحد ارائه می شود.)

2- هر واحد درس نظری 16 ساعت و هر واحد درس عملی 32 ساعت است.

3- دانشجو در پایان این دوره پایان نامه ای به ارزش 4 واحد ارائه می دهد.

تبصره 1 :

با توجه به اینکه این رشته در دوره کارشناسی وجود ندارد و از دوره کارشناسی ارشد می باشد ورودی های آن علاوه بر 32 واحد الزامی موظف به 20 واحد دروس پیش نیاز می باشند.

تبصره 2 :

دانشجویانی که در آزمون ورودی در برخی از مواد امتحانی یا در مصاحبه علمی نمره حدنصاب را کسب نکنند موظفند تعدادی از واحدهای درسی را به تشخیص گروه آموزشی به عنوان دروس پیش نیاز دانشگاهی الزاماً بگذرانند.

5- تعریف، موضوع، اهمیت و تقسیم رشته فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی

الف. تعریف رشته

فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی، سلسله ای از قواعد و ضوابط است که به موجب آن جرائم و جنایات (معاصی)، و اعمال مخالف نظم و امنیت و عدالت اجتماعی و نوع مجازات آن معین می گردد.

ب. موضوع رشته

موضوع این رشته عبارتست از: جرم، مجرم و مجازات

ج. اهمیت رشته

اسلام برای حفظ جان، عقل، دین، نسل و مال اهمیت بسیار قائل است و آنها را به عنوان مصالح اساسی جامعه تلقی نمود و امنیت برای حفظ آن مصالح اساسی؛ اهمیت زیادی دارد، لذا آموزش و تحقیق در حقوق جزا برای حفظ مصالح عمومی جامعه در پرتو عدالت و امنیت اجتماعی یک ضرورت اجتماعی و فریضه الهی است.

د. تقسیم فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی

الف) حقوق جزای عمومی

ب) حقوق جزای خصوصی

ج) آئین دادرسی کیفری

رشته فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی

مقدمه:

دوره کارشناسی ارشد فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی مقطع مهم و حلقه اتصال دوره کارشناسی و دکتری

در رشته های فقه و حقوق است و به عنوان دوره دوم تحصیلی دانشگاه مذاهب اسلامی با تأکید بر رعایت شیوه حوزوی، بر اساس نظام دانشگاهی برنامه ریزی شده است.

1 - تعریف دوره فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی

یکی از رشته های علم فقه و حقوق اسلامی، علم الخلاف یا فقه مقارن است که فقهاء مذاهب اسلامی از قرن ها پیش آن را دنبال کرده و بر اساس قرآن و سنت و سایر ادله استنباط ابواب فقهی از فراگرفتن فقه و حقوق اسلامی مذهب خود با فقه و حقوق سایر مذاهب در دوره کارشناسی ارشد به صورت استدلالی و مقارن آشنا می شوند.

2 - اهمیت و ضرورت دوره

از آنجا که اساس حقوق و قوانین بیشتر کشورهای اسلامی ریشه در فقه اسلامی دارد، آموزش و فراگیری فقه مقارن و حقوق به غنای محتوایی حقوق کشورهای اسلامی کمک کرده و سبب پیشرفت آنها می شود و از این طریق گرایش به وحدت در جهان اسلام تعمیق یافته و راهبردی می شود. از سوی دیگر یکی از مهمترین عوامل تفرقه مسلمین، تعصب پیروان مکتبهای فقهی در اثر عدم آشنائی نسبت به آراء مذاهب دیگر و نشان دادن برداشتهای مجتهدین به جای اصل دین و شریعت است، از این رو برای رسیدن به تقریب و وحدت اسلامی لازم است که دانشجویان با شناخت فقه و حقوق مذاهب خود و آشنائی با فقه و حقوق سایر مذاهب دریابند که اسلام با تشویق مسلمانان به اجتهاد، عملاً عرصه را برای رأی و اندیشه بازگذاشته است و بر این اساس نباید برداشتهای فقهی فقهای یک مذهب تنها مبنای ارزیابی دین و شریعت تلقی کرد. و اختلاف اجتهادی نه تنها موجب عداوت و دشمنی پیروان مذاهب نسبت به یکدیگر نگردد، بلکه از طریق بررسی مقارن بر تفاهم و تقریب مذاهب بیافزاید.

3 - اهداف دوره

(1) - ارتقاء سطح اطلاعات و بینش فقهی و حقوقی دوره های کارشناسی در زمینه فقه مذاهب اسلامی و حقوق کشور اسلامی و تقویت و استنباط و تجزیه و تحلیل مسائل فقهی و حقوقی آنان

(2) - تربیت و تأمین نیروی انسانی متخصص در امور فقهی و حقوقی برای تبیین حکیمانانه نظام حقوقی اسلام و تدریس در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی، و تربیت محقق در زمینه فقه مقارن و حقوق

(3) - جذب داوطلبان مطالعات تطبیقی در زمینه فقه اسلامی و حقوق کشورهای اسلامی

(4) - تربیت قاضی و حقوقدانان اسلامی کارآمد جهت دفاع از حقوق مسلمین

(5) - تربیت دانشجویان مستعد برای ورود به دوره دکتری رشته مربوطه

4- سیاست های آموزشی و تربیتی :

1. شکوفائی روح تحقیق در دانشجو با اختصاص درصدی از زمان آموزشی واحدها به کار تحقیقی

2. پرهیز از انبوه خوانی بدون تحقیق در کلاس ها

3. شناخت تحلیلی مطالب رشته مربوط

4. ایجاد توانائی تدریس و تألیف

5. ایجاد تخصص در یک رشته خاص

6. نهادیه کردن فرهنگ تقریب مذاهب، اخلاق و معنویات در دانشجویان

طول و شکل دوره

1 - این دوره 32 واحد می باشد که در طول حداکثر چهار ترم متوالی سال تحصیلی ارائه می شود. (در هر نیم سال حداکثر 14 واحد ارائه می شود.)

2- هر واحد درس نظری 16 ساعت و هر واحد درس عملی 32 ساعت است.

3- دانشجو در پایان این دوره پایان نامه ای به ارزش 4 واحد ارائه می دهد.

تبصره 1 :

با توجه به اینکه این رشته در دوره کارشناسی وجود ندارد و از دوره کارشناسی ارشد می باشد ورودی های آن علاوه بر 32 واحد الزامی موظف به 20 واحد دروس پیش نیاز می باشند.

تبصره 2 :

دانشجویانی که در آزمون ورودی در برخی از مواد امتحانی یا در مصاحبه علمی نمره حدنصاب را کسب نکنند موظفند تعدادی از واحدهای درسی را به تشخیص گروه آموزشی به عنوان دروس پیش نیاز دانشگاهی الزاماً بگذرانند.

6 - تعریف رشته فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی

1 - تعریف رشته فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی

حقوق خصوصی به آن دسته از قواعد حقوقی اطلاق می شود که حقوق حاکم بر روابط خصوصی افراد با یکدیگر صرف نظر از شغل و عنوان خاص آنها بوده و حقوق و امتیازات افراد را مشخص می نماید. قواعد حقوق خصوصی بخشی از فقه و حقوق اسلامی است که در این رشته مدنظر قرار گرفته است.

2 - موضوع رشته فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی

موضوع این رشته، حق اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی می باشد که عمدتاً شامل حق اموال و حقوق ناشی از سایر تعهدات می گردد و مشتمل بر معاملات و احوالات شخصیه است.

3 - اهمیت رشته فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی

گذشته از اهمیت ذاتی موضوع این رشته، با توجه به توسعه روز افزون روابط اجتماعی مانند روابط تجاری و صنعتی؛ و کاردهای فن آوری نوین و نیاز به آن، آموزش و پژوهشی در موضوع این رشته از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

4 - تقسیم فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی

الف. حقوق مالی: حقوقی را گویند که دارای ارزش مالی و اقتصادی و قابل تقویم و مبادله به پول هستند و این حقوق از اسباب و عواملی ناشی می شود که در فقه و حقوق اسلامی پیش بینی نشده است.

ب. حقوق غیر مالی: حقوقی هستند که قاب تقویم و مبادله به پول نیستند، مانند ولایت پدر و حق زوجیت که از تعهدات مدنی بر اساس فقه و حقوق اسلامی ناشی می گردد.

ج. آئین دادرسی مدنی: مجموعه اصول و مقرراتی است که در مقام رسیدگی به امور حسی و دعاوی مدنی و بازرگانی بکار می رود.

رشته فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی

مقدمه:

دوره کارشناسی ارشد فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی مقطع مهم و حلقه اتصال دوره کارشناسی و دکتری در رشته های فقه و حقوق است و به عنوان دوره دوم تحصیلی دانشگاه مذاهب اسلامی با تأکید بر رعایت شیوه حوزوی، بر اساس نظام دانشگاهی برنامه ریزی شده است.

1- تعریف دوره فقه مقارن و حقوق اسلامی

یکی از رشته های علم فقه و حقوق اسلامی، علم الخلاف یا فقه مقارن است که فقهاء مذاهب اسلامی از قرنهای پیش آن را دنبال کرده و بر اساس قرآن و سنت و سایر ادله استنباط ابواب فقهی از فراگرفتن فقه و حقوق اسلامی مذهب خود با فقه و حقوق سایر مذاهب در دوره کارشناسی ارشد به صورت استدلالی و مقارن آشنا می شوند.

2 - اهمیت و ضرورت دوره

از آنجا که اساس حقوق و قوانین بیشتر کشورهای اسلامی ریشه در فقه اسلامی دارد، آموزش و فراگیری فقه مقارن و حقوق به غنای محتوایی حقوق کشورهای اسلامی کمک کرده و سبب پیشرفت آنها می شود و از این طریق گرایش به وحدت در جهان اسلام تعمیق یافته و راهبردی می شود. از سوی دیگر یکی از مهمترین عوامل تفرقه مسلمین، تعصب پیروان مکتبهای فقهی در اثر عدم آشنائی نسبت به آراء مذاهب دیگر و

نشان دادن برداشتهای مجتهدین به جای اصل دین و شریعت است، از این رو برای رسیدن به تقریب و وحدت اسلامی لازم است که دانشجویان با شناخت فقه و حقوق مذاهب خود و آشنائی با فقه و حقوق سایر مذاهب دریابند که اسلام با تشویق مسلمانان به اجتهاد، عملاً عرصه را برای رأی و اندیشه بازگذاشته است و بر این اساس نباید برداشتهای فقهی فقهای یک مذهب تنها مبنای ارزیابی دین و شریعت تلقی کرد. و اختلاف اجتهادی نه تنها موجب عداوت و دشمنی پیروان مذاهب نسبت به یکدیگر نگردد، بلکه از طریق بررسی مقارن بر تفاهم و تقریب مذاهب بیافزاید.

3 - اهداف دوره

(1) - ارتقاء سطح اطلاعات و بینش فقهی و حقوقی دوره های کارشناسی در زمینه فقه مذاهب اسلامی و حقوق کشور اسلامی و تقویت و استنباط و تجزیه و تحلیل مسائل فقهی و حقوقی آنان

(2) - تربیت و تأمین نیروی انسانی متخصص در امور فقهی و حقوقی برای تبیین حکیمانانه نظام حقوقی اسلام و تدریس در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی، و تربیت محقق در زمینه فقه مقارن و حقوق

(3) - جذب داوطلبان مطالعات تطبیقی در زمینه فقه اسلامی و حقوق کشورهای اسلامی

(4) - تربیت قاضی و حقوقدانان اسلامی کارآمد جهت دفاع از حقوق مسلمین

(5) - تربیت دانشجویان مستعد برای ورود به دوره دکتری رشته مربوطه

4 - سیاست های آموزشی و تربیتی

1. شکوفائی روح تحقیق در دانشجویان با اختصاص درسی از زمان آموزشی واحدها به کار تحقیقی

2. پرهیز از انبوه خوانی بدون تحقیق در کلاس ها

3. شناخت تحلیلی مطالب رشته مربوط

4. ایجاد توانائی تدریس و تألیف

5. ایجاد تخصص در یک رشته خاص

6. نهادیه کردن فرهنگ تقریب مذاهب، اخلاق و معنویات در دانشجویان

5- طول و شکل دوره

1 - این دوره 32 واحد می باشد که در طول حداکثر چهار ترم متوالی سال تحصیلی ارائه می شود. (در هر نیم سال حداکثر 14 واحد ارائه می شود.)

2- هر واحد درس نظری 16 ساعت و هر واحد درس عملی 32 ساعت است.

3- دانشجو در پایان این دوره پایان نامه ای به ارزش 4 واحد ارائه می دهد.

تبصره 1 :

با توجه به اینکه این رشته در دوره کارشناسی وجود ندارد و از دوره کارشناسی ارشد می باشد ورودی های آن علاوه بر 32 واحد الزامی موظف به 20 واحد دروس پیش نیاز می باشند.

تبصره 2 :

دانشجویانی که در آزمون ورودی در برخی از مواد امتحانی یا در مصاحبه علمی نمره حدنصاب را کسب نکنند موظفند تعدادی از واحدهای درسی را به تشخیص گروه آموزشی به عنوان دروس پیش نیاز دانشگاهی الزاماً بگذرانند.

6- تعریف، موضوع، اهمیت و تقسیم رشته فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی

الف. تعریف رشته

فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی، سلسله ای از قواعد و ضوابط است که به موجب آن جرائم و جنایات (معاصی)، و اعمال مخالف نظم و امنیت و عدالت اجتماعی و نوع مجازات آن معین می گردد.

ب. موضوع رشته

موضوع این رشته عبارتست از: جرم، مجرم و مجازات

ج. اهمیت رشته

اسلام برای حفظ جان، عقل، دین، نسل و مال اهمیت بسیار قائل است و آنها را به عنوان مصالح اساسی جامعه تلقی نمود و امنیت برای حفظ آن مصالح اساسی؛ اهمیت زیادی دارد، لذا آموزش و تحقیق در حقوق جزا برای حفظ مصالح عمومی جامعه در پرتو عدالت و امنیت اجتماعی یک ضرورت اجتماعی و فریضه الهی است.

د. تقسیم فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی

الف) حقوق جزای عمومی

ب) حقوق جزای خصوصی

ج) آئین دادرسی کیفری